

Değerli meslektaşlarımız,

Bilgi çağı ya da dijital çağ olarak adlandırılan içinde bulunduğumuz 21. yüzyıl, aynı zamanda birçok değişime de tanık olduğumuz bir çağ. Yaşanan değişimler sadece bilgi ve bilişim teknolojileri alanında değil iklim, çevre, demografik yapı, sağlık hizmetleri ve eğitimle ilgili alanları da içeriyor. Çevresel değişikliklere son bir yıldır tüm dünyanın gündemine oturan ve yaşam tarzımızı değiştirmeye zorlayan COVID-19 pandemisi de eklenmiş durumda. Yaşananlara ayak uydurmak ve baş edebilmek bireyler ve toplumlar kadar meslekleri de değişime zorluyor. Tüm bu değişimlerle baş etmede de bilişim teknolojileri en önemli araç olarak, yaşadığımız her güne, evdeki günlük rutinlerimizden iş ortamındaki davranış ve tutumlara kadar her alana damgasını vurmaya devam ediyor.

Sağlık sektöründe bilişim, tanılamadan, tedaviye ve kayıtların tutulmasına, verilerin ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasına, yeni ürünler üretilmesine kadar birçok alanda karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle bilişimi anlayan ve bilişim teknolojilerini verimli bir şekilde kullanabilen sağlık çalışanlarının önemi de gittikçe artmaktadır. Bu bağlamda hemşirelik de bilişim uygulamalarını ve teknolojilerini eğitim, klinik bakım ve de araştırma alanlarında etkin ve etkili kullanma konusuna odaklanmak durumundadır.

Hemşireliğin özü her ne kadar birebir insan ilişkisi temelli bir hizmet olsa da, sağlık hizmetinin her basamağında yeni bilişim teknolojileri ile karşılaşan hemşireler bunlara hızlıca adapte olarak verimli şekilde kullanmak zorundadır. Sağlık bilişimi uygulamalarında en önemli ve geniş kullanıcı kitlesi hemşireler olmakla beraber bu sistemlerin analizi, tasarımı ve geliştirilmesinde çok az etkiye sahip oldukları görülmektedir. Hemşirelerin bilgisayar ve bilgi teknolojilerine hazır oluşluğu hemşirelik bilişimi ve bilgi sistemlerinin gelişiminde de önemli bir etmendir. Bu bağlamda hemşirelik eğitiminde temel bilgisayar kullanımı dışında sağlık bilgi sistemlerinin de kavram, yöntem, beceri ve uzmanlıkları hakkında bilgileri almaları önemlidir. Hemşirelik verilerinin nasıl elde edileceği, nasıl iletilebileceği, nasıl saklanacağı ve yönetileceği, nasıl enformasyona ve bilgiye dönüştürüleceği hemşirelik bilişiminin konularıdır. Hemşirelerin günlük eylemlerinin bilişim yoluyla desteklenmesi gerekir. Bunu yapabilmek için hemşirelik alanında insan-bilgisayar etkileşimi çalışmalarının artması gerekmektedir. İnsan- bilgisayar etkileşimi çalışmaları, sağlık bakımı için kullanılabilir ve etkili bilgi sistemlerinin tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi ile ilgilenen bir alandır. Bilgi sistemi, her ne kadar hizmet alanlar için hız ve güvenlik anlamına gelse de, sağlık bakım profesyonellerinin ihtiyaçlarına, yeteneklerine, bilgilerine cevap veremediğinde ve hizmet sağlayıcıların hazırlıklı olmaması nedeniyle karmaşa ve yavaşlamalara da sebep olabilmektedir.

Bilginin, bilgisayar ve benzeri teknolojik cihazlarla işlenmesi uygulaması olarak tanımlayabileceğimiz bilişimin psikiyatri hemşireliğinde kullanılması hemşireliğin diğer alanlarına göre daha zor görünmekle beraber, çok da önemsenmesi gereken bir konudur. Hemşirelik veri ve eylemlerinin bilişim ortamında toplanması, işlenmesi, değerlendirilmesi psikiyatrik bakımın kanıta dayalı hale gelmesini sağlayacaktır. Uygulayıcıların kolaylıkla ve hızlı bir şekilde kullanabileceği uygulamaların ve programların üretilebilmesi için daha fazla sayıda eğitim ve araştırma gerekmektedir.

Türkiye’de hemşirelik bilişimi ile ilgili bugüne kadar yapılan çalışmalar genellikle bilişime yönelik tutumların incelendiği ya da veri setlerinin incelendiği çalışmalar olup, hemşirelik uygulamalarının verilerini bilgiye dönüştürecek kayıt ve uygulama sistemlerine ihtiyaç vardır. Hemşirelik uygulamalarını kolaylaştıracak ve sonuçlarını ölçecek bilişim programları geliştirilmelidir. Bunun için de hem hemşirelik lisans ve lisansüstü eğitiminde bilişim teknolojilerine hazır oluşluğun sağlanması hem de bu konularla ilgili doktora çalışmalarının yapılması hemşireliğin geleceğinin belirleyicisi olacaktır.